

Persdossier

Tentoonstelling

Van 15 oktober tot 26 juni 2022

Water
**loopt niet
van een
leien dakje**

Tentoonstelling van 15.10.21 tot 26.06.22

la fonderie

Brussels Museum voor industrie en arbeid

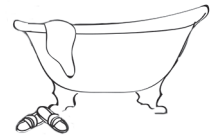

Weet u welke afstand het water dat wij in Brussel verbruiken aflegt ?
Tot 80 km ! En dit alleen dankzij de zwaartekracht, zonder gebruik van
een pomp noch een machine.

De tentoonstelling *Water loopt niet van een leien dakje* focust op het huishoudelijke waterverbruik in Brussel. Ze tracht zichtbaar te maken wat achter eenvoudige, alledaagse handelingen schuilt, zoals een glas water vullen, een douche nemen of het toilet doorspoelen. Hiermee maakt onze expo de bezoeker bewust hoe de stad en onze manier van leven onlosmakelijk verbonden zijn met deze onmisbare grondstof.

Deze tentoonstelling is het resultaat van een samenwerking tussen La Fonderie – het Brussels Museum voor Industrie en Arbeid, het Laboratoire interdisciplinaire en Études urbaines van de Université Libre de Bruxelles en VIVAQUA. Ze is georganiseerd binnen het kader van de 130ste verjaardag van VIVAQUA. De expo is te bezoeken van 15 oktober 2021 tot 26 juni 2022 in La Fonderie.

Inhoud van de tentoonstelling

De tentoonstelling bestaat uit drie delen, die zowel banale als essentiële kwesties belichten zoals het water-distributienetwerk in Brussel, het verbruik in woningen en de afvoer in de riolering.

Naar Brussel

Ons waterverbruik is afhankelijk van belangrijke infrastructuren (leidingen, fabrieken, reservoirs, badkamers, waterzuiveringsinstallaties, enz.). Deze moderne infrastructuur heeft sedert haar begin in het midden van de 19^e eeuw een hele evolutie gekend. In de beginperiode werden de verschillende Brusselse gemeentebesturen geconfronteerd met een delicaat probleem: welk water moest worden gebruikt om te voldoen aan de behoeften van de inwoners ? Waar moest het vandaan worden gehaald ? En hoe moest het vervoerd worden ? De behandeling van deze kwesties gaf in 1891 aanleiding tot de oprichting van de eerste intercommunale van België, de CIE (later de CIBE en vervolgens VIVAQUA). Het drinkwater werd op 80 km van Brussel gehaald ! Later, in de 20^e eeuw, nam door een sterke bevolkingsgroei, gekoppeld aan een toename in waterverbruik, de noodzaak om steeds meer water te winnen, met een toename van het aantal winsites tot gevolg.

In het bad

Het dagdagelijks waterverbruik maakt ook deel uit van een culturele geschiedenis. Dit heeft onze gewoonten bepaald, in het bijzonder op vlak van hygiëne. Zich wassen met water is met andere woorden niet altijd vanzelfsprekend geweest. De aanwezigheid van een badkamer in elk huis werd pas vanaf de jaren 1950, vaker zelfs nog later veralgemeend ! We buigen ons over de evolutie van de wastafel tot de badkamer, de openbare badhuizen, over het water dat ons reinigt en een belangrijk deel van onze geschiedenis en ons dagelijks leven bepaalt.

Hoe was de situatie vroeger ? Welke rol speelden de openbare badhuizen in Brussel ? En welke rol spelen ze nog vandaag ? En welk deel van al het water dat wij dagelijks verbruiken, wordt besteed aan onze hygiëne ?

Door de riolen

Reeds bijna 150 jaar spoelen toiletten de uitwerpselen van de Brusselaars door de riolering. Maar dit is niet altijd het geval geweest. Hoe is het rioleringsnetwerk in Brussel tot stand gekomen ? Volgens welk principe is het rioleringsstelsel gebouwd ? Wie staat in voor het onderhoud ? Wat gebeurt er met de afvalstoffen die wij in de ondergrondse leidingen lozen ? Hoe wordt het afvalwater behandeld ?

98,8 liter per dag.
Dat is de hoeveelheid water die
Brusselaars dagelijks individueel
verbruiken. Dit komt overeen met
een hafvolle grote badkuip.

Vandaag veroorzaakt de klimaatverandering intensere regenval en droogteperiodes. Het waterverbruik daalt. Afvalwaterbeheer vereist voortdurende aanpassingen. Wat moeten we dan doen met dit complexe technische systeem dat we uit een lange geschiedenis hebben geërfd ? Hoe kan het worden afgestemd op nieuwe uitdagingen ?

De tentoonstellingscommissarissen

Chloé Deligne is historica, opgeleid in geografie en milieuwetenschappen. Zij doceert aan de Université Libre de Bruxelles en is onderzoekster bij het FNRS. Ze is gefascineerd door watergeschiedenis en, in het algemeen, door de sociale en ecologische problematieken die stadsbewoners bezighouden.

Ananda Kohlbrenner is historica en stedenbouwkundige. Haar onderzoek bij de ULB spitte zich toe op de geschiedenis van regenwater- en afvalwaterbehandeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Nu breidt het zich uit tot problematieken rond de stedelijke ruimtes.

Sophie Richelle is historica en postdoctoraal onderzoekster aan de ULB. Ze tracht het verhaal te vertellen van diegenen die weinig sporen hebben nagelaten door de focus te leggen op de gevoelige, tastbare en menselijke ervaring van nauwe en bijzondere ruimtes. Van het gekkenhuis tot het bejaardentehuis. Momenteel zet ze haar onderzoekswerk voort rond openbare badhuizen.

Tot de eeuwwisseling werd al het Brusselse afvalwater rechtstreeks in de Zenne geloosd !

Een van de grootste vijanden van de waterdistributie, zowel in Brussel als elders, zijn lekkende leidingen. Tussen 9 en 10% van het water dat voor onze consumptie wordt geproduceerd, verdwijnt in de natuur... Maar de waterbeheerders houden dit nauwlettend in de gaten.

Een tentoonstelling voor een brede doelgroep

De tentoonstelling Water loopt niet van een leien dakje richt zich zowel tot gezinnen en jongeren (vanaf 5 jaar) als tot volwassenen die meer willen te weten komen over de geschiedenis, het heden en de toekomst van de waterproblematiek in Brussel. Ze is ook gericht op schoolklassen van groep 3 basisonderwijs tot en met het 2de leerjaar secundair onderwijs.

Een interactieve et immersieve aanpak

De tentoonstelling biedt bezoekers een verscheidenheid aan bemiddelingen, waaronder gevoels- en immersieve ervaringen. Volwassenen vinden er uitvoerige en gedocumenteerde informatie met onder meer teksten, voorwerpen, archieven, films - waarvan sommige nooit eerder zijn vertoond - en audiogetuigenissen. Kinderen zullen er al spelend leren. Er vallen meerdere wetenschappelijke en ludieke experimenten te beleven : met een microscoop observeren, de wet van communicerende vaten uitoefenen, het traject van onze uitwerpselen ontdekken via een knikkerspel, een stuk riool doorsteken in een rioolwerkerskostuum, enz.

Wat hebben Modave bij Hoei, Spontin bij Dinant, Ecaussinnes bij Soignies en Nimy bij Bergen met elkaar gemeen? Al deze plaatsen zijn waterwinningsites voor de bevoorrading van Brussel.

In verband met de tentoonstelling

Rond de tentoonstelling wordt een cultureel programma opgezet. Het bestaat uit lezingen, rondleidingen, nocturnes, vakantie-stages, enz. Alle informatie zal binnenkort beschikbaar zijn op de website van La Fonderie.

Jongeren worden daarbij niet vergeten. We bieden geanimeerde rondleidingen op maat voor de allerjongsten (18 maanden tot 4 jaar); theatervoorstellingen en creatieve workshops zijn gepland voor kinderen van 4 tot 12 jaar; en speciale themadagen komen er voor jongeren vanaf 12 jaar.

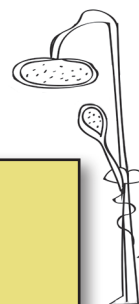
100.000 mensen.
Dit is het geschatte aantal
Brusselaars dat moeite heeft
om toegang te krijgen
tot water voor hun
basisbehoeften.

School- en buitenschools aanbod

Voor scholen heeft La Fonderie een speciaal pakket samengesteld. Dit is gericht op leerlingen van groep 3 tot en met 6 van het basisonderwijs en van de groepen 1 en 2 van het secundair onderwijs. Het omvat een ludieke rondleiding in de tentoonstelling (1,5 uur) en pedagogische fiches om de leerervaring in de klas verder uit te breiden.

Door middel van spelletjes, uitdagingen en behandelingen van voorwerpen in de tentoonstelling springen de leerlingen om met verschillende thema's : watergerelateerde beroepen, water bestemd voor hygiëne, drinkwater, en duurzame oplossingen voor waterbeheer in de stad.

De pedagogische werkbladen zijn gebaseerd op typische vragen die leerlingen zich stellen. Wat ligt er onder een riooldeksel ? Waar komt het water dat uit onze douche en kraan stroomt vandaan ? Hoe wassen we ons vóór de wijde verspreiding van zeep ? Welk traject leggen uitwerpselen af wanneer men het toilet doorspoelt?

Een vrijetijdspakket is bestemd voor verenigingen en andere buitenschoolse groepen. Het omvat een ludieke rondleiding in de tentoonstelling (45 min) gevolgd door een creatieve workshop. Verschillende activiteiten met behulp van gerecycleerde materialen worden aangeboden rond het thema water (45 min).

1872
Uitvinding van de douche.

Audio tours

Twee speciaal gemaakte audiotours vullen de ervaring in de stad aan. Ze zijn vervaardigd door La Fonderie en het Riolenmuseum enerzijds, en door VIVAQUA anderzijds. Op verschillende sleutelpunten in de stad zijn QR-codes geplaatst die men met de smartphone kan scannen om vervolgens audiogetuigenissen te beluisteren. Ze vertellen het verhaal van ons Brusselse drinkwater en de beroepen die verbonden zijn aan water in de stad. De achtergronden zijn gevarieerd : van historica tot hydroloog, van rioolwerker tot verpleegster.

Voor de meeste mensen
diende een waterbak in de
keuken als badkamer tot in
de jaren 1950-1970.

VIVAQUA

Sinds 130 jaar staat VIVAQUA aan de zijde van de Brusselaars. Naar aanleiding van zijn 130ste verjaardag wil het bedrijf zich op een andere manier tot de burger richten om zijn beroepen beter bekend te maken en de lange geschiedenis te benadrukken die het water en de stad verbindt.

VIVAQUA, dat zijn 1.400 medewerkers ten dienste van het water en van de burger. Meer dan 2,25 miljoen mensen verbruiken water dat dit openbare bedrijf levert. Met een productie van ongeveer 130 miljoen m³ per jaar is VIVAQUA vandaag één van de grootste waterproducenten van België.

Een nieuw beroep is ontstaan : “bronnenontdekkers” ! Ze spelen een belangrijke rol om de waterbronnen die door de verstedelijking zijn verdwenen, weer op de kaart van Brussel te zetten.

Om aan de waterbehoefte van Brussel en van een deel van de inwoners van het Vlaamse en Waalse Gewest te kunnen voldoen beschikt VIVAQUA over 26 winsites, die voornamelijk gelegen zijn in het Waalse Gewest.

Overige partners

Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Urban brussels, Fédération Wallonie-Bruxelles, Sonuma.

La Fonderie

De vzw La Fonderie omvat het Brussels Museum voor Industrie en Arbeid. Reeds 40 jaar zetten wij ons in voor het behoud en de bevordering van het industrieel erfgoed van Brussel en, in het algemeen, van arbeid in al zijn vormen. Wij ijveren om het publiek in staat te stellen het hedendaagse Brusselse gewest beter te doorgronden en door middel van duurzame solidariteitsbanden actie te ondernemen voor haar toekomst.

Groelsbeek, Paruck, Zuun, Roodebeek... Ken je deze exotische namen ? Zo heten enkele Brusselse beekjes die nu grotendeels in de riolen zijn verdwenen.

Praktische informatie

La Fonderie – Brussels Museum voor Industrie en Arbeid

Ransfortstraat 27 – 1080 Sint-Jans-Molenbeek

www.lafonderie.be

Dinsdag - Vrijdag : 10u tot 17u / Zaterdag - Zondag : 14u tot 17u

Vol tarief : €5

Senioren, studenten, werkzoekenden : €3

Artikel 27 : 1,25

Kinderen (onder 12) : gratis

Gratis elke eerste zondag van de maand

Contactgegevens

Gratien Ruffo

Communicatieverantwoordelijke

0499/77 86 42

gruffo@lafonderie.be

la fonderie

 UNIVERSITÉ
LIBRE
DE BRUXELLES

 urban.brussels

sonuma
LES ARCHIVES AUDIOVISUELLES

RÉGION DE
BRUXELLES-
CAPITALE

FÉDÉRATION
WALLONIE-BRUXELLES

Water loopt niet van een leien dakje

Een tentoonstelling over het huishoudelijke waterverbruik in Brussel

Persbericht

Brussel, 13/10/2021

De tentoonstelling *Water loopt niet van een leien dakje* focust op het huishoudelijke waterverbruik in Brussel. Ze tracht zichtbaar te maken wat achter eenvoudige, alledaagse handelingen schuilt, zoals een glas water vullen, een douche nemen of het toilet doorspoelen. Hiermee maakt onze expo de bezoeker bewust hoe de stad en onze manier van leven onlosmakelijk verbonden zijn met deze onmisbare grondstof.

De tentoonstelling is het resultaat van een samenwerking tussen La Fonderie – het Brussels Museum voor Industrie en Arbeid, het Laboratoire interdisciplinaire en Etudes urbaines van de Université Libre de Bruxelles en VIVAQUA. Ze is georganiseerd binnen het kader van de 130ste verjaardag van VIVAQUA. De expo is te bezoeken van 15 oktober 2021 tot 26 juni 2022 in La Fonderie.

De tentoonstelling bestaat uit drie delen : het traject van het water in Brussel, het verbruik in woningen en de lozing in de riolen. Ze schetst de situatie vanaf de 19^e eeuw tot heden alsook toekomstige problematieken. De tentoonstelling wordt vanuit een historische, sociologische, culturele en technische invalshoek gepresenteerd.

De expo biedt bezoekers een verscheidenheid aan bemiddelingen met onder andere gevoels- en immersieve ervaringen. Tijdens het bezoek worden voorwerpen, archieven, getuigenissen, audiovisueel materiaal en decors afgewisseld met wetenschappelijke en ludieke experimenten : observeren met een microscoop, experimenteren met communicerende vaten of nog, verkleed als een rioolwerker, een wandeling maken doorheen een nagebouwd stuk riool.

De tentoonstellingscommissarissen : Chloé Deligne, Ananda Kohlbrenner en Sophie Richelle, zijn alle drie historici bij de Université Libre de Bruxelles.

Gelijktijdig met de expo *Water loopt niet van een leien dakje* biedt La Fonderie een mooi cultureel programma aan. Het omvat lezingen, rondleidingen, nocturnes, een uitgave van de *Cahiers de La Fonderie* en workshops. Voor jongere bezoekers zijn er eveneens aangepaste activiteiten met verschillende voorstellingen, creatieve workshops en themadagen.

Twee audio stadswandelingen zorgen ervoor dat de beleving in de stad kan worden verdergezet. Eén ervan werd op poten gezet door La Fonderie en het Riolenmuseum, de andere door VIVAQUA. Op verschillende belangrijke plaatsen in de stad zullen de deelnemers een QR-code kunnen scannen met hun smartphone. Daarna krijgen ze getuigenissen te horen over de weg van het drinkwater in Brussel en de verschillende beroepen die hiermee verband houden. Een uitgebreide waaier komt hierbij aan bod, gaande van de historici over hydrogeologen en rioolwerkers tot verplegers.

Sinds 130 jaar staat VIVAQUA aan de zijde van de Brusselaars. Naar aanleiding van zijn 130ste verjaardag wil het bedrijf zich op een andere manier tot de burger richten om zijn beroepen beter bekend te maken en de lange geschiedenis te benadrukken die het water en de stad verbindt.

VIVAQUA, dat zijn 1.400 medewerkers ten dienste van het water en van de burger. Meer dan 2,25 miljoen mensen verbruiken water dat dit openbare bedrijf levert. Met een productie van ongeveer 130 miljoen m³ per jaar is VIVAQUA vandaag één van de grootste waterproducenten van België.

Om aan de waterbehoefte van Brussel en van een deel van de inwoners van het Vlaamse en Waalse Gewest te kunnen voldoen beschikt VIVAQUA over 26 winsites, die voornamelijk gelegen zijn in het Waalse Gewest.

Overige partners : Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Urban brussels, Fédération Wallonie-Bruxelles, Sonuma.

De vzw La Fonderie omvat het Brussels Museum voor Industrie en Arbeid. Reeds 40 jaar zetten wij ons in voor het behoud en de bevordering van het industrieel erfgoed van Brussel en, in het algemeen, van arbeid in al zijn vormen. Wij ijveren om het publiek in staat te stellen het hedendaagse Brusselse gewest beter te doorgronden en door middel van duurzame solidariteitsbanden actie te ondernemen voor haar toekomst.

Praktische informatie

La Fonderie – Brussels Museum voor Industrie en Arbeid
Ransfortstraat 27 – 1080 Sint-Jans-Molenbeek
www.lafonderie.be

Dinsdag > Vrijdag : 10u > 17u
Zaterdag > Zondag : 14u > 17u

Vol tarief : €5
Senioren, studenten, werkzoekenden : €3
Artikel 27 : 1,25
Kinderen (onder 12) : gratis
Gratis elke eerste zondag van de maand

Contactgegevens

Gratien Ruffo
Communicatieverantwoordelijke
0499/77 86 42
gruffo@lafonderie.be